

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. D. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

* * — Luî Grigorescu (poezie).

I. SCURTU. — † Grigorescu.

AD. GH. BUZOIANU. — Exod (poezie).

ZAMFIR C. ARBURE. — Studenții și poporul (IV).

I. U. SORICU. — Amăgirea (poezie) University Library Cluj

NATALIA IOSIF. — Două buchete (nuvelă).

ST. BRABORESCU. — Unei trecătoare (poezie).

Sc. și G. M. M. — Cronică.

RED. — Răspunsuri.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani

In străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . 10 lei

In străinătate . 12 ,

„MINERVA“

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Sîrada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut :

Vremuri de Bejenie

DE

M. SADOVEANU

BCU Cluj - Central University Library Cluj

Povestiri alese

de GUY de MAUPASSANT

Traduceri de

M. SADOVEANU

Prețul fiecărui volum : LEI 2.—

De vânzare la toate librăriile din țară.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară . . . . . 10 lei
În străinătate. . . . . 12 »

LUI GRIGORESCU

Se leagănă în pas agale
Un mîndru car purtat de boi:
Te duc pe țe 'nturnata cale.
Și's albi ca neaua amîndoi.

Jar carul tău, cît e de mare,
E-acoperit de-un lăvicer,
Și munții 'nalți privesc din zare
Și drumul parcă urcă 'n cer.

Pe unde treci un vînt dă viață
Și 'mbină felurimi de flori,
Precum ți se schimbă la față
Paleta 'n sute de culori.

Ūimit de farmec o clipită
De sus, păstorul legendar
Jși lasă turma risipită
Privind cum trece mîndrul car.

Și-acum, cînd carul se oprește
Și plîng tîlăngile 'n ecoū,
Natura parcă retrăește
Cel de pe urmă-al tău tablou.

† GRIGORESCU.

În liniștea sumbră a casei sale singuratice din Cîmpina; în taina atelierului care măi ascundea, precum anume locuri ascund comori, atîtea alte taine, neștiute încă, ale geniului său artistic; în mijlocul albei vieți patriarhale unde s'a exilat pentru o viață de zeu retras în lumea sa de gînduri, — astfel s'a stins, ca un mag chemat de puterile nevăzute, patriarhul artei noastre naționale, pictorul Nicolae Grigorescu.

Creatorul neîntrecut, în culori, al poeziei cerului, cîmpiilor, văilor, munților noștri, zugrăvitorul în icoane măestre al ciobanilor, al plugarilor, al țărăncuțelor, al ostașilor noștri în război, bătrînul așa de blînd și așa de simpatîc a'nchis pentru vecie ochii săi cari aŭ văzut și aŭ prins atîtea clipe luminoase din viața pămîntului și a neamului romînesc; i-a închis întunecat par'că și el de jalea cea fără de margeni care învăluie în acest an teribil al istoriei noastre poezia idilică a vieții țărănești eternizate în operele sale. Cu izgonirea, prin biciu de foc și prin groază de sînge, a păcii și a muncii frățești de pe moșiile țării, a trebuit — ca spre împlinirea unei fatalități — să dispară dintre noi și optimistul, idealistul, apologistul romantic al vieții țaranului romîn.

Acolo, supt glia neagră unde-și dorm somnul celor drepti — îmbrățișați prin crîncena silă a morții — chinuiți plugari și ostași de acelaș neam cari aŭ însemnat cu singele lor amurgul poeziei noastre patriarhale, acolo s'a dus să odihnească, asemenea unui frate bun, și creatorul acestei poezii în pictura noastră, păstrătorul ei clasic pentru viitorimea romînească și pentru toată omenimea cultă.

De sigur, numai o întîmplare oarbă este stingerea maestrului tocmai în acest an al tragediei țărănimii, dar ea ne înșoară și măi dureros încă decît nemișcarea de gheață a marelui mort: simțim cu toții că măi mult decît un om de geniū al poporului romînesc ne părăsește pentru totdeauna; simțim cum zboară dintre noi, cu negrele aripî ale morții, nu zeul singur al picturei noastre moderne, ci împreună cu el o lume romînească întregă: o lume albă și liniștită, plină de lumină, de senin, de muncă, de pace și de iubire frățească.

Cu el, cu personalitatea lui, par'că s-ar cufunda în prăpastia nefinței și toată posibilitatea acestei lumi de bine; numai pînzele lui vor măr-turisi de-acî înaintea că fericita lume imaginară ce trăiește în ele,

pentru toate vremile, ar fi trăit odată și în cel mai umilit dintre țărani cari mină, supt ochii și supt minile dătătoare de viață ale maestrului, carele cu boi de-alungul văii Prahovei.

* * *

Curgerea vieții trecătoare și sinteza operii netrecătoare a lui Grigorescu li-a înfățișat, într'un studiu de caracterizare admirabil, cel mai chemat să o facă, artistul fin și oratorul nostru fără seamăn azi, d. Barbu Ștefănescu Delavrancea. Studiul s'a publicat, acum cîțiva ani, și în «Sămănătorul», iar acum l-au reprodus, în parte saū în întregime, unele ziare bucureștene.

Viața publică a lui Grigorescu este aceia a unui preot al artei sale : muncă uriașă, jertfe crunte, aduse fără nici o părere de rău, și desăvîrșirea pe încetul, din întia tinereță și pînă la bătrîneța celor șeptezeci de ani, a unei opere de glorie eternă, spre cinstea neamului întreg.

Viața intimă a lui Grigorescu este aceia a unei mîndre singurătăți, a unui Rege-sihastru : el se ținea departe de patimile lumii acesteia, aproape totdeauna de lumina cerească a lumii geniului. Ca și Eminescu, bătrînul Grigorescu a trăit cu adevărat versurile de încheiere ale «Luceafărului». Străin între pieritorii neamului său, el a fost toată viața expresiunea sufletului acestui neam, în cea ce are el mai nepieritor și a trăit ferit de cei mulți și mici, ca să poată păstra cu sfințenie, în opera sa măreață, simplitatea, seninătatea și unitatea sufletului românesc pur.

Născut în 1838, la țară, din părinți scăpătați, el și-a trăit copilăria într-o mahala oropsită a Capitalei. Ucenic la un biet zugrav, Grigorescu începe astfel — ca mulți dintre pictorii celebri — de la substratul primitiv al meșteșugului pe care prin geniul său era sorocit să-l prefacă în cea mai înaltă artă. Zugrăvind mici icoane religioase și mai tîrziu biserici întregi, lipsit de orî-ce bursă, căci la un concurs, de și avea focul sacru, nu împlinia însă «condițiile legale» — n'avea titlurile școlare, n'avea nici clasele primare! —, sprintenul tînăr răzbi mereu-mereu *numai* prin munca și darurile sale deosibite. Un tablou mare — «Mihaî scăpînd stindardul» — îi deschise un drum mai neted. I se încredințară minei lui meștere vestite biserici să le zugrăviască, pînă ce cu roadele muncii lui și cu ajutorul înțelegătorului Mihail Kogălniceanu plecă la Paris. După studii întinse, după o muncă fără preget, dorul patriei îl întoarce la 1864 în țară, apoi iarăși pleacă la Paris, minat de dorul artei, și în sfîrșit, la anul 1869, se așează între ai lui. Dar ai lui nu l-au cunoscut

și nu l-aș prețuit: nici măcar o catedră la Școala de Belle-Arte nu i se dete pictorului de geniu — ajuns să aibă acum și «titlurile legale», strălucite chiar! Mihnit, de sigur, dar mai îmbărbătat încă el muncește, luptă, creiază cu hărnicie și o serie de pinze minunate îi asigură un traiu tot mai liber de griji și tot mai senin. În 1877 ia parte, printre primejdi, la războiul Neatirării, ca să facă studii acolo și să creieze acele tablouri clasice care eternizează și vitejia și jertfa de sine și slava ostașului român.

În toată opera sa, Grigorescu este un idealist neturburat și un artist impecabil. El este geniul picturii noastre naționale și prin însemnătatea culturală și sporul binecuvintat al operei sale, care-l aseamnă lui Alexandri, și prin universalitatea sa de artist care-l pune alături de Eminescu, și prin poporanismul cast al operilor sale care amintesc poezia optimistă, de proporții epice și de o clasică obiectivitate, a lui Coșbuc.

* * *

După dorința sa, înmormintarea a fost cit se poate de simplă: patriachală, ca și fondul celor mai multe pinze ale sale.

Un car cu patru boi duse la groapa de supt glia strămoșească pe marele mort, acoperit de flori și de crengi de brad, înconjurat de țărani în haine albe și urmat de prietenii săi mai de aproape, precum d.d. dr. Istrati, Barbu Delavrancea, Al. Vlahuță și alții.

Totuși i s'a dat onorurile unor funeralii naționale. Aș fost de față la înmormintare d. Haret, ministrul Instrucției publice, reprezentanții «Academiei» și «Tinerimei artistice» și autoritățile locale.

Pe urma lui Grigorescu, rămîne o avere destul de însemnată pe seama soției sale și-a copilului său, precum și un fond de 50.000 de lei pentru două burse de dat tinerilor de talent ca să studieze arta picturii în străinătate.

Mai rămîne de la maestru o comoară de peste o sută de tablouri, necunoscute, pe care e vorba să le cumpere Ministerul Instrucției pentru pinacoteca națională.

I. SCURTU.

EXOD

*Porni norodu 'n zori către cetate.
Supt cerul luminos de primă-vară,
Iși duc asinii blînda lor povară :
Femei și prunci, cu frunțile plecate.*

*Merg oamenii pe laturi ; către sară,
La hanul vechi, ocrotitor de gloate,
Perdut în vraje și 'n singurătate,
Vor poșosi sub dulcea noapte clară.*

*Trei zile-aū mers și vin din Galileea
La cel măi sfint sabbat din an aceia,
Cu sufletul de umilință blîndă.*

*Iar alb ca visul, Domnul merge'n frunte,
In cale razele-î durează punte,
Și-î merge alături cel ce va să-l vîndă.*

AD. GH. BUZOIANU.

BCU Cluj / ~~Cluj University~~ Library Cluj

STUDENȚII ȘI POPORUL.

IV.

Așadar din cele zise în articolele precedente, reiese cum că pelerinajul studenților englezi «în popor» este strîns legat cu motivele : culturale, religioase și sociale, cari în complexul lor aū de scop ridicarea nivelului vieții poporului muncitor englez (*standard of living*). Acest scop este ținta coloniilor studențești la Londra și Chembridj.

«Problema întia pe care și-o pune fie-care din studenții și studente coloniiilor, zice Horst, imediat ce s'aū dus în popor, constă în a lega o prietenie intimă printre locuitorii cartierului, apoi cu ajutorul acestor prieteni colonistul începe a lua parte la viața obștească a locuitorilor, începe a se mișca în popor, puindu-se pe un picior de egalitate cu lumea muncitoare, fără aerul de protector, ce s'a scoborit de pe vârful piramidei sociale, fără a fi un agent politico-social, care caută a înșela încrederea mulțimii, pentru ca apoi s'o speculeze în folosul

meschin al vre-unui partid politic să *pro domo sua*; din contra, colonistul student sau studenta nu fac în mijlocul mulțimii decît a răspîndi preceptele de morală, principii de cinste neprihănită, solidaritate în nenorociri, spiritul de ajutor reciproc și tendința de dezrobire economică; de aceia colonistul împărtășește cu poporul, în mijlocul căruia s'a stabilit, toate neajunsurile, nenorocirile și bucuriile mulțimii, pentru ca oamenii aceștia să-l considere drept amic al lor dezinteresat.»

Numele coloniei studenților din New-York «*Tovărășia vecină*» (*Neighbourhood-Guild*) exprimă perfect principiul, pe temeiul căreia s'a organizat această colonie, căci ea arată că scopul tovarășiei este: «dacă nu de a umplea prăpastia, apoi cel puțin de a pune un pod peste ea, pentru comunicațiuni între două clase sociale, create de actuala civilizațiune, *cu scopul sfînt de solidaritate de neam între cei avuți și cei săraci*».

Această dintîi problemă nu este însă, firește, scopul definitiv al colonistului student, realizarea sa nu e un fel de sport englez, căci inițiatorii mișcării de față n'au purces din vre-o idee fantastică, culeasă din citirea unor cărți literare sau vre-unei teorii sociale, ci din realitatea vieții noastre publice; și s'au condus în inițiativa lor numai și numai de dorul de a ajuta la rezolvarea grelei probleme pe care o impune civilizațiunea modernă elitei sociale a omenirii.

«Studenții englezi, zise Horst, au de scop a uni ceia ce viața noastră modernă a desbinat; ei vor să apropie pe cei avuți de cei săraci — două popoare de acelaș neam, — care trebuie neapărat să se împace, să-și înțeleagă reciproc cugetul intim al fie-căruia, dorințele și aspirațiunile sale, pentru ca să poată face în comun acord întîiul pas spre rezolvarea marelui probleme sociale. Studenții englezi văd dintr'o parte forțele ascunse ale mulțimii și interesele ei latente (*latent interest*), însă din altă parte cunoștințele științifice și capacitățile sufletești ale păturei culte, cari rămîn inutile (*latent*) pentru neam; ei vor a uni astăzi doi factori, făcînd din ei un instrument puternic de progres; ei și-au zis: să unim și să împăcăm ambele părți și atunci, problema socială, așa de grea pentru fie-care în parte, se va putea rezolva ușor în comun acord.

«Universitatea și nu parlamentele, conchide Horst, fiind pepiniera științei în omenire, e moralmente obligată a lua asupra sa greua problemă de a găsi mijloace în contra boalelor sociale, care duc la peire societatea modernă».

Metoda pusă în practică de studenții-coloniști, care are de scop studiul problemei sociale chiar în fundul conștiinței poporului, care

ca mijloace în contra răului social propune împăciuirea dintre școale — este o metodă menită a ne apropia de rezolvarea grelei probleme. Rezultatele obținute prin această metodă sînt până acum satisfăcătoare.

Despre aceste rezultate am să vorbesc în viitoarele mele articole.

ZAMFIR C. ARBURE.

A M Ă G I R E

Și tot mai neagră-î zarea odat' de taine plină,
 Și tu tot mai departe, departe și străină.
 Se spulberă norocul și nu mai vrea să-l plîng,
 Cînd norii toamnei triste de-asupra mea se strîng.
 Rămîi, rămîi acolo... La ce te-ai mai întoarce,
 Cînd pînza de durere ne-o țes haine Parce?
 Ne-am întîlnit o clipă, mînați de-acelaș dor,
 Ne-a amăgit părerea, crăiasa tuturor,
 Tu ai crezut o clipă, că eu sînt căutatul,
 Și-am tresărit 'nainte-ți. Să ne ertăm păcatul.
 Și de-am visat o lume, ce nu era a noastră,
 Ne ierte Înduratul din slava lui albastră.
 Tu uita-mă. Să nu plîngi a mea înstreinare,
 Căci alta e, frumoaso, ursita-ne cărare,
 Și altul este, altul, temutu-mi Dumnezeu
 Cuprins în haina strîmtă a cîntecului meș.

Din țări cu alte stele se întîlnesc în zbor
 Solii de primăvară, dar alta-î ținta lor.
 De ce-ar jeli supt streșini duiioasa rîndunică
 Pe-o dulce ciocîrlie, ce-n slavă se ridică,
 Deși ai mers alături acelaș drum spre noi?...
 I-a despărțit chemarea streină.

Și apoi

Nu e acelaș tremur ce ne-a unit odată,
 Nebuno cu ochi limpezi, minune fermecată?
 Așa vor trece anii și nu ne-om mai ști rostul,
 Streini pe căr streine căta-rom adăpostul,
 Și cînd cădea-va rece țărîna pe sicriu,
 Poate va plînge dorul pribeag într'un pustiă.

Să nu te mire graiul din versurile mele.
 Vezi câmpu-î plin de floare și ceru-î plin de stele,
 Alege-ți ori-ce floare și-o mîngăie și-î cîntă,
 Caldura ta din suflet în juru-î o 'nvesmîntă,
 Îmbracă firea 'ntreagă în haină-ți de mireasă,
 Dar calea mea tu uit-o. Uitat pe veci mă lusa.
 Pe urma mea să nu plîngi și nu mă blestema,
 Căci una-ți este calea — și alta-î calea mea.

I. U. SORICU.

DOUĂ BUCHETE

I.

Pe-o dimineață de toamnă tîrzie, cețoasă și umedă, Aura trecea cu trăsura de la gară spre pensionul «Lang». A sosit. O casă cu două rînduri, îngustă, se lungea în fundul curții pietroase, strîmte, mărginită c'un zaplaz de scînduri înalte, putrede și strîmbe.

Mai multe rînduri de scări: unele ridicaî în sus, altele coboraî supt sol. Dar iată două trepte care dau spre-o ușă. Aura se uită pe geam: p'aici pare să fie intrarea. Sună la întimplare. Soneria e stricată. Bate odată, de două ori, de multe ori; în sfîrșit, s'aud niște pași. O nemțocuță scundă, subțire, slabă, c'o față lătăreață, vine zîmbind fericită. Poartă o rochie neagră, lipită ca pe-un schelet, și-o pelerină de-o palmă îi acopere doar umerii, însă ea se crede ferită de frig. Ochiî mici, de-un fel de albastru ieșit de soare, genele, sprincenele de-un blond albicios, iar părul lins și strîns într'un coc cît o nucă, în ceafă. Cîte-va vițe rebele îi cad pe fruntea gogonată, asimetrică. Gura lată, dinții mărunți, negricioși și rari.

E oribilă. Are însă o vorbă așa de blîndă încît nania asta chinuită de mizerie, devine simpatică îndată ce-o auzi ciripind.

«Aici est odae» — indică «Frailain Luiza», deschizînd o ușă.

Pe urmă nemțocuța prietenoasă, veselă, rîzînd cu voce de copil, se duce să dea de veste directoarei.

Aura, rămasă singură, cată împrejur. Odaia parcă-î o celulă. E așa de întunec! Fereastra dă în coridor, dar nu în dreptul geamului. O masă rotundă, slabă de picior,—încolo, restul mobilierului ar merge. Lampa negreșit trebuie schimbată. Noroc că soba e de zid.

— În schimb am să fiu singură, liniștită, se mîngăie Aura.

— Poftiți sus, la «Domnișoar Directoar», o invită *Frailain*.

Aura porni să urce scările. În drum se împiedecă de-un copilaș ca de patru ani, un băiețel cu bucle mari, blonde. Abia dovedea urcînd scările, strîmte și drepte. Se sprijinia c'o mână, în cealaltă ținea strîns o piesă de cincî lei. Ea vru să-l ajute, băiețelul se feria uitîndu-se cu frică la cei cincî lei.

— Cum te chiamă?

— *Frans*, răspuse băiețelul c'un glas gros, apăsător.

— E un copil de la Kindergarten, «merge să platești la Domnișoară» lămurii Luiza.

Aura rămase să aștepte într'un mic salonaș. O mobilă banală, așezată cu nepricepere. Nu poți bănuși mîna unei femei. În pereți atîrnă cite-va diplome puse 'n ramă și un portret al lui Napoleon. Cărți fără ales s'adăpostesc supt un colț de etajeră. Reviste vechi staū așezate cu pretenție pe masa din mijloc. Un teanc de prospecte atrage atenția. Aura deschide unul:

Pensionul Lang

Local perfect din toate punctele de vedere, așezat în cea mai sănătoasă parte a orașului. — Curte spațioasă, grădină. — Curs liceal, primar, facultativ și Kindergarten. — Se predau limbele streine și pianul la perfecție...

Ușa se deschide. Apare domnișoara Lang hotărîtă, fără îndoială, să facă efect. Enorm de înaltă, îngrozitor de slabă și bătrînă. O figură îngrămădită, din care reese un nas coroetic și ochii rotunzi, cercuiți de zbîrcituri; buzele subțiri, strînse, acrite; părul, de un castaniu încăruntit, e tras nervos, exact în aceeași coafură ca a domnișoarei Luiza. Doar în frunte stă să zboare parcă un mic vârtej frizat mărunț. Peste tot are o mutră de cucuvae disperată. Mîinile mari, roșii ies din mîinicile prea strîmte, prea scurte ale unei bluze albe, învechite, care desigur o ține pe la subțiori. Vrea să pară excesiv de amabilă. Vorbește repede și c'un zîmbet silnic, un fel de rinjet.

— Ce zici, Domnișoară Moldovanu? Nu-î așa, am o casă *splendidă*? Parcă-î un *château suisse*!

Aura a rămas atît de mirată față de 'ntreba ea asta, încît a ezitat mult pînă să răspundă afirmativ.

În sfîrșit aū «convenit» și s'aū despărțit «încîntate» una de alta.

Aura își așeză prin odaie. Se gîndia cum s'anine o fotografie, o cadră, o perdea ca să dea odăii un aspect ceva mai prietenos.

Bate cine-va în ușe. Deschide repede. A, Titinica!

Dulce, nebunatică, frivolă aproape, Titinica alergase într'un su-

flet ca s'o vadă pe Aura. Cum steteau ele de vorbă, auziră deodată un zgomot de glasuri și tropăituri în odăița de alături.

— S'a dus liniștea mea! exclamă Aura desperată, privind printr'un ochiș de ferestruică. *Frailain* Luiza cu vre-o cincă copii după ea se 'nvirtia prin odăița mică, strigînd cit putea și bătînd din palme în acelaș timp: *einz, zwei, drei*, pe cînd un alt micuț în bancă țipa că și-a pierdut un covrig, iar praful ajunsese în podele.

— Hai de vezi Universitatea!

Aura, curioasă, se găti să plece. Pentru întia oară deșchidea ușa din aripa dreaptă a clădirii monumentale, pe lângă care trecuse de atâtea ori cu sfială. Se aștepta la o intrare mai frumoasă, dar cită deosebire de ceea ce-și inchipuia dînsa! Ce amestec de fete și băeți, ce priviri sfruntate, și chiar vorbe auzite în treacăt! Cursurile n'au început încă, atunci atîta lume ce caută pe sâlile acestea?

Aura rămase posomorită, în treacăt a prins doar figura lungăreață, distinsă, fără să fie de loc frumoasă a unui student care le saluta cu prietenie și veni spre ele.

— Auro, îți recomand pe colegul nostru Constantin Daniel, și Titinica zîmbia ștregărește privind-o cu înțeles. Aura avu o ușoară tresărire ș'un zîmbet de politeță. Iși aduse aminte. C'un an înainte mai văzuse figura aceasta și mai auzise numele lui. Ele amîndouă școlărițe, încă se aflau la o rudă. «Mosafirul» fu primit într'o odae de alături. Curioase ca niște drăcușori, s'au uitat prin cheia ușii și-l zăriră în uniforma de liceu, foarte cuminte, stătea de vorbă cu vărul Titinicăi.

Totuși Aura se turbură în suflet. Cum de n'a apucat a spune prietenei sale că nu vrea să facă nici o cunoștință.

— Eū plec, Titinico, și cu toate insistențele acesteia, Aura plecă foarte abătută și nedumerită de tot ce văzuse.

La pension, în curte scandal! Vre-o cincă oltenă, unul găzar, altul zarzavagiū și alții ce-or mai fi vîndut, făceau gălăgie și trimeteau pe cine vedeau după domnișoara Lang să-i ceară parale. În cancelarie un profesor stetea posomorit și demonstra lui *Frailain* că dacă directoarea nu vine să-l achite și să hotărască cu orele, el nu mai intră în clas. În curînd Aura s'a luminat asupra mersului întreg al «pensionului».

În total erau trei eleve: două «nepoate de suflet» ale Directoarei și una streină, o mlădiță de Episcop, tăinuită, în cursul liber. Pentru cursul primar n'avea pe nimeni. Iar în Kindergarten pe cei șase gălăgioși. Domnișoara Lang nu era niciodată acasă, și zilnic oltenii îi făceau acelaș proces la ușa.

— Ce-i de făcut? o fi în altă parte mai bine?

Aura era așa de streină în tot orașul ăsta mare! O să stea aici cum o putea. Clasa cu ferestrele la stradă, e luminoasă, mică, simpatică și totdeauna pustie, căci «nepoatele» preferă să se joace cu păpușile în lipsă de profesori. Ea poate să citească în liniște.

II.

Cu capul între mâini stă Aura într'un pupitru și citește un roman. Cit se silește, nu poate fi destul de atentă. Inchide cartea și fără să vrea, își aruncă ochii pe fereastră. A șasea oară trece Daniel cu tramvaiul când în sus, când în jos. — Ce vrea tinărul ăsta? — M'am ferit în tot-deauna să-i spun o vorbă, dar ă simt privirile cum mă urmăresc pretutindeni. Atâtea fete gătite, vorbărețe, ănu-l ademenesc. Eă aș vrea să trec nevăzută, să nu știe nimeni cum mă chiamă. Ce încăpăținare! Dar hotărit, nu-i voi da prilej de vorbă.

Fără să-și dea seama, la curs, Aura, din colțul ei de bancă, urmărea apucăturile unui grup de băeți. Mai toți aveau aerul de feciori de bani gața, de și în realitate nici unul nu era.

Dar ceea-ce o jignește până la lacrimi, e că se simte urmărită. Tot-deauna ajunge acasă agitată și merge într'un suflet fără să întoarcă o clipă capul. Căte o săptămână întreagă se inchide în casă și atunci își recapătă parcă toată demnitatea ei de care se simte prădată îndată ce urcă scările și atâtea ochi o urmăresc pas cu pas.

Abia răsărită și cu atâtea lupte o întâmpină viața! Orfană, singură aci, nimeni n'o înțelege, nimeni nu-i stă aproape cu un gând sincer, cu un sfat, c'o mîngiere! Intregimea sufletului ei, atita are! O părticică de-ar pierde—simte ea bine că tot apoi s'ar dărîma.

— Cum a aflat că staă aici? Și de-odată simți o revoltă nespūsă, inchise cartea și trecu în chilioara ei întunecoasă. — Ce vrea omul ăsta de-mi răpește liniștea? Are atita vreme de pierdut? Nu! nu. nu! niciodată nu-i voi acorda o privire mai mult, nici cea mai mică umbră de bună voință.

De citeori venia poșta avea teamă să nu primească vre-o scrisoare Ce-ar face atunci?...

Cite-odată însă furișă o privire spre dinsul și citia o durere pe fața lui care-l înnobila, și parcă întrezăria în el un suflet superior. Venia acasă și, seara, la căldura blindă a focului, cădea pe gânduri:

— Dar dacă băetul aista o fi ținînd cu adevărat la mine și eă il jignesc cu atitudinea mea ostilă? Poate nu înțelege mîndria mea în felul ei, s'o fi simțînd desprețuit fiindcă nu-i destul de frumos, și asta nu-i adevărat. Făcînd abstracție de mîndria mea, în realitate mi-e sim-

pativ. Când sînt tristă citesc și'n ochii lui un fel de grijă : parcă mă întreabă ! Și nu i-am vorbit măcar odată. E curios cum m'am deprins cu asta. Dacă într'o zi nu s'ar arăta tot așa de stăruitor, de resemnat, poate nu m'aș întoarce destul de liniștită acasă. Simt foarte bine că nu mi-e absolut indiferent. Vorba lui blindă îmi atrage atenția. Figura lui blajină mă urmărește. Plec hotărîtă să-l întilnesc, să-l vorbesc, să fiu amabilă, și cum îl văd, o putere ascunsă mă oprește și cu aceeași atitudine severă îi răspund la salut, și-o ieaș înainte.

III.

S'a desprimăvărat. Cald, abia îngină un vînt. Mugurii umflați par gata să pocnească odată, înflorind. Muscuțele se joacă în soare. Aura privește un petec de cer ce abia se vede printre rindurile de case. Cum stă așa, rezemată de tocul ferestrii, simte o hîrtie cum alunecă pe lingă obrazul ei și-i cade drept în față. *Frailain* Luiza îi strecurase scrisoarea și fugise moartă de rîs. Zîbind, Aura desfăcu tacticos plicul.

Aura mea dragă,

Sînt nenorocită că n'am vreme să te văd. Am venit azi dimineață ș'acum, la ora două, trebuie să plec iar. Dar bine, cit ai fi tu de grozavă, tot nu m'așteptam să te porți așa de rău cu o cunoștința a mea. Trebuie să știi că n'am aflat de la Daniel care te adoră — înțelege odată — ci alții mi-au spus.

Cînd ne-om întilni, am să-ți povestesc multe, multe...

Te sărut cum te iubesc, din tot sufletul,
Titinica.

Știuse ea bine. Se simte veselă, aproape fericită. Ciudat ! Și alte ori tot ea atit era de revoltată ! Ride singură ! Noroc că n'o vede nimeni. Așa, rîzînd, deschide ușa clasei, «sala ei de lectură». Fereastra era deschisă la stradă. Pe cine vede ? Daniel crezuse un moment că pentru el rîsesse și timid cerca și el un zîmbet. Aura surîse evident, apoi închise ușa și dispăru regretînd imediat. Neastîmpărată începu să se plimbe de la un capăt la altul al coridorului.

Intr'un tîrziu, maș deschise odată ușa... Ce să vadă ! Pe jos străluceau vre-o zece mănunchiuri de ghiocci. Cu grabă i-a adunat și desmierdindu-i parcă, s'a dus să-i pue 'n apă.

De atunci, în fiecare zi pe aceeași vreme, un mănunchi de flori era aruncat pe fereastră. *Frailain* se dresase. Ar fi fost indignată dacă într'o zi nu l-ar fi găsit. De multe ori cînd Aura citia absorbită, *Frailain* intra veselă pe ușă stigînd *Blumen!* și singură le așeza în păhărelele cu apă.

Rînd pe rînd apoi cădeaū pe fereastră florile, după vremea lor : ghiocei, toporași, maci, vinetele, garoafe, ah, dar trandafirii ! Cei mai frumoși trandafiri ce i-a văzut vre-odată.

Cald ! Razele soarelui ard, parcă plouă cu foc ! O mulțime de străzi sucite, cu bolovaniī colțurați, cu trotuarele înguste se desfac în toate părțile.

Nu-ī p'aicea drumul, desigur a rătăcit. Roșie, cu vițele de păr căzute'n toate părțile, plictisită, Aura se uită înprejur și nu vede pe nimeni. Incotro s'apuce ? Stă un moment pe loc. Nu zărește nici un birjar. Unde i-aū fost gîndurile ? Cum de-a apucat așa de greșit ? Parcă aude niște pași. Da, lămurit, vine cineva. Cum așteaptă ! S'a oprit la spatele ei. Intoarce capul — Daniel.

— Mi-aī ieșit în cale ca un adevărat salvator, c'am rătăcit pe străzile astea și n'aveam pe cine să întreb incotro s'apuc.

— N'ați rătăcit mult, Domnișoară, eū credeam că inadins o luați p'aici... Ni s'a întîmplat să venim pe-acelaș drum, continuăm și mai departe împreună ?

— Dacă sînteți așa de bun, chiar vă rog, numai dacă nu vă ostenesc prea mult.

Daniel zîmbi și se uită la ea cu adîncă muștrare. Merg alături și nu-și spun o vorbă. Daniel o privește într'una. Aura se simte răpită ca 'ntr'un vis. Lingă el, așa de-aproape, în acelaș pas, parcă zboară. Unde merg ? Pe unde-apucă ? Ah, s'ar tot duce-așa pînă la marginea lumii ! N'aud nimic, nu vād pe nimeni, o teamă aū : de nu i-ar împiedeca cineva din mers.

Ce dulce răcoare îi mîngîie. O stradă cu alee largi, umbroase, de oparte și de alta, pare deschisă inadins pentru ei. Nu mai sînt pietroaie.

Un prundiș moale îi ispitește să tot meargă. Teii înfloriți se leagănă alene, cite o floare se desprinde și rătăcește în toate părțile pînă să cadă la întîmplare. Țipenie de om nu se simte de nicăiri, acum la aniază. De departe vine-un murmur cunoscut, adus de vînt și amestecindu-se cu el. E șoapta nelămurită pe care o spune un val de apă, cînd cade și se pierde într'un bazin.

Încet, încet prind a se zări și cele trei șuvițe lichide, albe, strălucitoare ca niște zale, curgînd mereū din căsuța de piatră așezată în marginea unui deal.

Împrejurul bazinului, ademenite de umezeală și răcoare, strălucesc flori cîmpenești : visătoarele cicori albastre și plăpînde, gălbinelele bătute și energice și atîtea altele ca niște ochi mărunței, din toate

părțile se 'ntrec la viață. Dealul se ridică și el cu podoaba-î firească de buruieni și flori crescute bueci, care-și împrăștie mireasma amestecată, puternică și sănătoasă, un miros de țarnă care ațîță și limpezește simțirile.

O voioșie nesfîrșită isvori și în sufletul Aurei, vădită 'n ritmul pasului, în trăsăturile feței, în aruncăturile ochilor, — în vorbe numai, nu.

Tăcuți, s'aũ așezat pe un buștean îmbrăcat cu iarbă, tăinuit de un umbrar. I s'a părut așa de firesc Aurei să-și facă vînt cu pălăria lui! Zîbind, îl privi drept în ochi, întinse mîna și i-o luă din cap.

— Mă gîndiam eu! îngină el c'o șoaptă stinsă de emoție. Vru să mai zică ceva, însă nu putu. Buzele-i tremuraũ, se auzia cum îi zvicnește inima, iar ochii îi stălucaũ umeziți ca de-o rouă. Se uita fix la ea, își punea toată puterea să-i spue cu privirea cît simte, cît o iubește.

— Merit eu să mă rătăcesc în ochii ăștia așa de frumoși? Auro, de ce-ai fost așa de rea? Și abia înginînd ast-fel, îi ȱapucă de-odată mîna ca un desperat, o duce o clipă la inimă, apoi la buze, își lipește fața de ea și lacrimi calde încep să pătrundă între obrazul lui și mîna ei. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Ca într'o stîncă de granit se ascundea totuși un strop de dragoste în sufletul tău!..

Aura se uita pierdută spre un colț de cer, un vînt huiă ușor prin crăngi, iar izvorul curgea mereu și stropii înfloriaũ albind pe luciul apei!..

— Ești un copil adorabil! Acesta era ca un refren pe care i-l repeta Aura de cîte ori venia el să-i spună c-o bucurie naivă că a citit cutare carte recomandată de ea, că a avut întocmai aceeași impresie ca și dînsa, că el nu mai poate vedea, nu mai poate admira pe lume de cît ceea-ce-î place și ei.

Ca doi frați — așa s'aũ înțeles să rămîie. Nicî o declarație, nicî o vorbă de dragoste. Cite odată își dădeaũ mîna la despărțire, alte ori își spuneau doar cuvîntul, așa se simțiau ei împăcați.

— Incredete în mine, spune-mî tot ce ai pe suflet, eu nu mai trăesc de cît pentru tine, bucuriile, durerile tale sint și ale mele.

Era atîta respect, atîta cuviință în toate gesturile, în toate vorbele lui, încît Aura se simția într'adevăr fericită lingă acel copil de nouăsprezece ani, duios, blind și așa de sincer. Nicî nu visase ea vre-

odată o prietenie mai dulce, mai senină între doi oameni atit de tineri!

Cite odată se treziau din vorbă 'n vorbă făcînd planuri de viitor și de odată își luau de seamă și rămînea într'un fel de nedumerire.

— Ce-ar fi să ne putem lua odată, a întreat-o într'un rînd sfios și c'un fel de teamă Daniel.

— Ce bine-ar fi! Ah, dar nu se poate! Eū vād așa de clar lucrurile! Ascultă, Daniel, niciodată să nu mă aducem vorba despre asta. Noi nu sîntem de cît doi prieteni.

IV.

Fusese o zi de vară noroasă. Ploaia curgea mărunță, și un vînt aprișor aci împrăștia norii, aci îi aduna.

Aura trebuia să întilnească pe Daniel și niciodată nu așteptase momentul întilnirii cu mai multă grije, aproape cu frică. Cum are să-i spue? Cum s'aducă vorba? Cum să înceapă? De două zile primise o scrisoare. Intiiu a citit-o și a plîns indignată. A mai citit-o de câte-va ori și s'a resemnat. Conținutul scrisorii eră următorul:

Domnule Ionescu

Am cunoscut în treacăt pe nepoata dumitale, domnișoara Aura Moldoveanu. Faptul că-ți scriu, te lasă a înțelege ce e cu mine. Aș dori s'o iaū în căsătorie. Inșă pentru ca omul să se hotărască la pasul acesta, trebuie ca aleasa lui să indeplinească 3 condițiuni: să fie drăguță, cultă și să aibă și ceva parale.

Domnișoara Moldoveanu împlinește perfect cele dintii două condițiuni, nu știu intru cāt împlinește și pe a treia.

Aștept în privința aceasta răspunsul D-voastră.

Despre mine, aflați că am *două capacități*, ca fizic cred că nu-î voi displace, iar ca vîrstă nu-s nici prea crud, nici prea unguresc: *am trei-zeci și unu de ani bătui în muche*.

Cu stimă

I. Constantinescu

Orî cît se frămînta ea cu gîndul, nu putea să bănuiască cine o fi omul acesta. Când l'a cunoscut și unde? Care cum se uita mai lung la dînsa, era bănuit că ar fi I. Constantinescu. Și se revolta în sine și se încrunta de geaba la bieții trecători, unul i se părea îngrozitor de urît, altul avea toate aparențele de a fi trecut peste cei trei zeci și unu de ani «bătui în muche». altul dîn înfățișarea lui întreagă părea prea de tot stupid pentru cele două capacități.

De două zile se gîndește în tot felul. Ia scrisoarea aceasta și în bine și în rău, de două nopți în șir nu doarme.

Răspunsul ei e așteptat în cel mai scurt timp. Ce să facă? Iși zicea: așa-î viața, așa-î soarta fetelor, să fie alese, nu s'aleagă!

Atunci scrisoarea aceea, de-o preciziune brutală, căpăta calități. Ca să se hotărăască el s'o scrie, a trebuit să simtă ceva. Sint lucruri foarte pozitive în ea. E un om serios și hotărit. Și ea trebuie să se decidă într'un fel. E o socoteală foarte banală pe care oricine și-o face: «să nu-mi pară rău că n'am dat un răspuns afirmativ atunci când am avut prilejul». Apoi Aura știa de mult că cel mai bun lucru era să se liniștească la casa ei cit mai de grabă, așa erau împrejurările.

Dar nu știu cum, inima ei de nouă-spre-zece ani cerea ceva mai mult. «Seriozitatea vieții», două vorbe spuse veșnic de toată lumea, îngrozesc și îngheață un suflet prea tânăr. De ce să fie serios în viață numai ceea ce e aspru, sec,—și, de ce înțelepciunea înseamnă să faci veșnic împotriva voinței tale adevărate? Peste gândurile astea Aura trecea c'un fel de frică, cum se teme un creștin de păcat. Iși încorda voința și se hotăra să fie cuminte, înțeleaptă așa cum cere lumea și cum o povățuia și unchi-s'o.

O, dar totuși nu va răspunde fără să întrebe și pe bunul ei prieten. Iată un moment când are într'adevăr nevoie de sfatul pornit din sufletul lui statornic, de încrederea lui.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pe ulița singuratecă mlădiată pe lângă bogatele grădini, ca două umbre treceau ușor, singuri supt un cortel, pierzându-se în ceața jilavă. Ploaia se cernea mărunță ca'n vreme de toamnă, iar pinza nopții se țesea tot mai deasă, tot mai bătută, învăluindu-î să-î răpească ochilor răutăcioși. Se țin de mână. Cite un suspin discret se stinge în țiritul monoton al picurilor de ploaie. Doar ochii lor umezi de lacrimi strălucesc ca niște luminiți misterioase. Aveau atita foc, atita duiosie, atita durere!..

— Am plins ca niște copii!

Apoi își dau mâna, se mai privesc odată cu pătrundere și se despart. El rămîne în loc, ea pleacă hotărîtă, pășind în virful picioarelor pe colțurile pietrelor, înaltă, mlădioasă, și ca o nălucă se pierde în umbră. Un vînt zbirlit întoarce ploaia în loc, un fulger crapă cerul, iar tunetul prăbușindu-se, pare că-l dărîmă...

În urmă se închide iar zidul de apă și întunec, ca o noapte eternă între ei...

Lacrămî! Iată răspunsul, sfatul lui! A rămas atîta de surprins, de nedumerit când a auzit!

Niciodată nu se gîndise și la asta! I se păruse așa de firesc, așa de etern visul acesta pe care-l trăia de doi ani aproape.

— Să rămînem tot prieteni! — a rugat-o, a implorat-o el cu atîta bunătate! În toată viața ta, să știi că ai să mă găsești acelaș care-ș și acum! Ai să strălucești mereu ca un ideal înnaintea mea, nici odată, niciodată, Auro, n'am să te pot uita!

S'a hotărît! A dat acel răspuns, la care toți o îndemnau.

Azi era vorba să-l întîlnească pe Daniel. Dar odată răspunsul dat, mai putea ea face lucrul acesta?

«Nu» — iată cel din urmă gînd. Conștiința ei nu-î îngăduie.

De-un ceas stă cu hîrtia în față. Vrea să-î scrie! Dar cum? Așa cum îi spune inima, cum o îndeamnă presimțirile. Într'o mină ține condeiul, cu cealaltă trece distrată printre două degete foile unui volum de poezii apărut de curînd. La 'ntimplare deschide. Fără să vrea, aruncă ochii și citește:

Mă 'ntorc spre calea mearșă
Privesc și mult mă miră
Că drumurile noastre
O clipă se 'ntîlniră!

Tu nu vezi cum pornit-au
Din depărtări să meargă
În veci îndeapărtate
Prin lumea asta largă?

Să înmormîntăm în taină
Atîtea mîndre vise!
La ce-am cerca zadarnic
La porțile închise?

Rămii pierdut în lume
Nefericit tovarăș!
Pe căile durerii
Și eu m'oiu pierde iarăș!..

O găsește potrivită cu starea ei, o copiază să i-o trimeată. Își rează zîmă apoi fruntea infierbîntată pe podul palmei, și începe a scrie:

Dragă Daniel,

Să nu mă mai aștepți, va fi zadarnic! Noi nu ne mai putem întîlni! Prietenia noastră puțin o pot înțelege, și cred că te-ai gîndi și tu că-î bună hotărîrea mea. Vorbele tale din urmă mi-au rămas în inimă și simt bine că împrejurările cele mai grele, datoriile mele cele

mai serioase, nu mi-or putea șterge din suflet duioasa amintire a prieteniei noastre! Tu să rămii mereu copilul bun de-acum, să fii fericit, așa cum îți doresc eu! Iar câteodată, printre gândurile tale cele mai curate, să-ți amintești și de Aura cea făr' de noroc!

De dimineață, Aura e de-o veselie neobișnuită. S'a sculat cîntînd. Ar cînta, ar cînta șă-și dea sufletul!..

Se oprește în loc, se uită dusă, lacrimile-î vin în ochi și cîntă mereu. Pe fereastra deschisă intră fulgii de omăt, rătăcesc o clipă, se topesc îndată pe-o undă caldă ce vine de la sobă. Vre-o trei telegrame i-au adus urări de fericire pentru ziua ei de naștere.

Ușa se deschide și i-se prezintă un buchet enorm de flori, de la viitorul ei logodnic. Trandafiri, cameliu, care de care mai învoalte... Așezat frumos pe-o mesuță, împodobește odaia.

Nu mai cîntă. Închide geamul, se reazimă apî de fereastră și privește cum ninge. Nu-și deslușește nici un gând, nici o simțire...

O altă bătae în ușă o face să tresară.

Alte flori! Un mănunchiu mititel, atît de grațios reiese de supt foița albă, prinsă 'n cîteva bolduri.

Zimbește și-l desface cu dragoste.. E alb tot ca un vis de înger. Îl așează într'un păhărel de cristal, zvelt, subțirel, pe care tot Daniel i-l dăduse. Floricelele mărunte de liliac alb parcă o privesc țintă, iar boabele de lăcrămioare gingașe, albe, duioase privesc în jos, înșirate ca lacrimile pe firul unui gând.

Ea are o pornire să deschidă brațele, să le ia, să le sărute, să le strîngă la piept...

Face însă un pas și se oprește. Se 'ntoarce 'n loc.

De cealaltă parte trandafirii și cameliile rid cu fețe fericite, o chiamă. C'o mină serioasă pornește în spre ele, încet, ușor legănîndu-se în mers pe covorul moale. Găsește un boboc, îi rupe o foiță care atîrnă prea mult, îl așează frumos pe trei frunze verzi, apoi în oglindă, făr'un suris, fără să zăbovească mult, gravă, cam încruntată, și-l așează în păr, pe colțul din stînga...

Fiindcă... «așa trebuie!...»

UNEI TRECĂTOARE

— DUPĂ CHARLES BAUDELAIRE —

Vuia în juru-mă strada...

*In doliu 'nveșmîntată,
Cu ochi, comori de vise, și obraji ca de ceară,
Trecu pe lângă mine în tainic fapt de seară
Femeea cea mai mîndră, ce-am întîlnit vr'odată*

*Trecu așa, pe gînduri, mlădie și ușoară...
Și cum trecea, sorbit-am, nebun ca 'ntotdeauna,
Din ochii ei, în care se'nfăptue furtuna,
Blîndețea ce orbește și vraja ce omoară.*

*Un fulger... apoi noapte!.. Pribeagă frîmusețe
Ce-ai renăscut în mine pierduta tinerețe,
In viața mea stingheră te-oi mai vedea vr'odată?*

*Aiurea, cine știe! Tîrziu, său nici-odată...
Căci, vai, nu știm nici unul de soarta-ne haină:
Nici eu, nici tū, ce'n suflet mi-ai fi turnat lumină!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘTEFAN BRABORESCU

CRONICĂ

Poezia «Unei trecătoare» («A une passante») a celebrului Baudelaire, pe care o dăm în acest număr în traducere, are pentru mișcarea noastră literară și un interes special. Intr'o dare de seamă tendențioasă asupra volumului de poezii al d-nei Elena Farago, în «Literatură și artă» a d-lui Pătrașcu, d N. I. Apostolescu acuza pe autoarea fi «imitat servil» pe Baudelaire și dedia ca probă tocmai poezia franceză «Unei trecătoare» pe care o punea în paralelă cu poezia romînească «Trecea un om pe drum». Cetitorii pot compara cele două poezii și vor avea o dovadă mai mult de insuficiența de bun simț și de loialitate a unora care zic că fac «critică literară» cînd fac isprăvi mult mai puțin literare. — Sc.

* Printre tezele de doctorat ale Facultăței noastre de medicină din B^gu-rești sînt de toate felurile, ca și la Facultățile streine. Ne-a ajuns însă la cunoștință anul acesta teza d-lui dr. Niculescu S. Vășile asupra «Fenolului Camforat și întrebuițarea lui în maladii infecțioase» (Minerva, pag. 157, 1907), care necontestat e o lucrare de valoare și se prezintă cu originalitate și importanță deosebită printre lucrările eșite din laboratoriile noastre.

D. dr. Niculescu a dat într'un mod incidental peste acest produs, fenol-camforat, care se prezintă ca un corp chimic bine stabilit și cu proprietăți foarte deosebite și de ale fenolului (acidului fenic) și de ale camforei. Cercetările ce le-a întreprins din punct de vedere terapeutic pe cale de injecție subcutanată, au arătat că acest preparat are acțiune mai ales asupra infecțiilor streptococice. Cazuri de tetanos, de difterie la cm (și chiar de tuberculosă) au fost tămăduite prin injecții de fenol camforat. După cum am aflat, d. dr. Niculescu va urmări aceste studii mai departe și bine face. Succes bun!

G. M. M.

* În tipografia românească G. Matheiu, din Bistrița, d. I. Corbu își tipărește «a doua ediție, întregită» din «Noua teorie cosmogonică» (1907, pg. 89). Autorul își «trimite în lumea românească» opera sa ca «pe un copil șenin al cerului albastru, venit pe lume într'un ceas de osîndă», cînd «plaiurile românești sînt stropite cu lacrimi și cu sînge». Cu data de Martie 1907, cartea este închinată «neamului celui mai persecutat de soartă, neamului românesc, cu prilejul împlinirii a optsprezece veacuri de existență și de suferință», iar după această dedicație, autorul mai închină «sortii dușmane paharul chinurilor, ce ne-a dat să gustăm în aceste zile de jale, rămășițe a veacuri de urgie și de blăstem». Sînt, ori-cum, duioase cuvinte ale unui călător cu gîndul prin Univers, unde însă puțini vor putea urmări «noua teorie cosmogonică».

Sc.

RĂSPUNSURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

S. Buciumeni. — Ce mai este?.. ce mai este, căci de veste, nici poveste! Pentru noi destul e zbucium; ai putea să cînti din bucium!

N. D. Tulcea. — Nu totdeauna, cine tace, și face. Noi așteptăm să vorbești, ori cel puțin să scrii, și vom ști ce faci.

C. S. București. — «Impresiile» sînt încă prea nesigure. Feriți-vă de tonul retoric: tradează o notă falsă.

Al. Șc. — «A nfrunzit»... dar n'are florile celorlalte bucăți. Așteptăm altele, cu roadă nouă.

B. — «Craiu orb» ar trebui refăcut pe alocurea; are părți foarte frumoase și e păcat de altele care le întunecă. «Asfințitul» e neclar; «trupșorul» e frumos, dar nu se vede al cui e; raze cu trupșor nu merge. Bucata refăcută ar cîștiga și am publica-o cu plăcere, precum și altele, în felul celei ce am publicat. Manuscrisul de la «Craiu orb» îl veți primi.

I. M. Suceava. — Simple încercări. Dacă veți mai asculta glasul muzelor, care ispitesc pe cei mai mulți la o anumită vîrstă, ferivi-vă de imitație. Aceasta-i păcăleala cea mai răutăcioasă a muzelor!

Cărti

apărute în editura Insti-
tutului de „Minerva“
arte grafice

Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoiți vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmele Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Româ- nilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete. 1.50			
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . . . à Lei 5.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poesii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrîni	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvine!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairuri din Bucovina.	2.50		

	L. B.		L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN .		SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
Moșneagulde la munte . . .	1.50	— Povestiri din război . . .	2.—
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș		— Floare-Ofiță (roman) . . .	2.—
și Prut . . .	1.50	— Amintirile căprarului	
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50	Gheorghită	2.—
POP VASILE. — Rîs și plîns . . .	1.50	SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
— Domnița Viorica	2.—	SCURTU AUREL. — Călăuza sta-	
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe		țiunilor Balneare și Climate-	
înțelepte	1.50	rice din România	2.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între		SLAVICI I. — Vatra părăsită. . .	2.—
Capșa și Palat	2.—	— Din bătrîni.	2.50
Rutenisarea Bucovinei	3.50	TEODORU A. GH. — Din viața	
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50	marinarului	1.50
— Crișma lui moș-Precu.	2.—	VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele	
— Dureri înnăbușite	2.—	și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARĂ „MINERVA”

	L. B.		L. B.
No. 1—3. Istoria populară a		No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
Romînilor	—45	» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 4. Cîntarea Romîniei . . .	—15	» 16. Cum să ne creștem copii . .	—15
» 5. Istoria populară a li-		» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
teraturii Romîne	—15	» 18. Ce să citim?	—15
» 6. Revoluția lui Tudor		» 19. 10 Maii	—15
Vladimirescu	—15	» 20-22. Războiul pentru nea-	
» 7. Perderea Basarabiei. . .	—15	tîrnare	—45
» 8. Unirea Principatelor. . .	—15	» 23. Viața și faptele Mitro-	
» 9. Mihail Cogălniceanu. . .	—15	politului Moldovei	
» 10. Vasile Alecsandri . . .	—15	Veniamin Costachi	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15	» 24. Aritmetică	—15
» 12-13. Istoria lui Mihai Vi-		» 25. Femeia în revoluția din	
teazul, de N. IORGA	—25	Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romănțe și cîntece
 ≡≡≡ naționale romîne pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec
triotic.	popular.
2. Luna dearme. Romănță populară.	12. Fetișo din acel sat... Arie din
3. Aoleu! Arie populară.	Transilvania.
4. Suspine crude. Romănță populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
5. Cit te-am iubit. Romănț. popular.	14. Inimioara mea. Arie populară.
6. Călugarul. Melodie populară.	15. Am un leu și vreau să-l beau.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	Cîntec popular.
8. Două fete spală lînă. Arie popul.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop
9. Ce te legeni codrule? Romănță.	17. Inutul Regal Român de Hübsch.
10. Steluța. Romănță.	18. Cîntecul Gîntei Latine.

• **Prețul unui Ex. 20 bani.**

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.